Anul al 55-lea

EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. No. 120.288/932

Nr. 167 Luni 20 Iunie 1938
14 Pagini

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Examenele de bacalaureat

D. profesor Gh. Alexandrescu, dela liceul „Gh. Lazăr", publică în „Universul" un articol asupra acestei chestiuni și anunță un nou articol.

Fără să așteptăm acest al doilea articol, socotim de folos să facem unele observațiuni și să încercăm unele puneri la punct în atât de discutata și atât de spinoasa chestiune a examenelor de bacalaureat.

Pentru istoricul chestiunii, amintim că a fost o vreme când examenele de bacalaureat fuseseră desființate. Dacă s'a revenit asupra desființării, înseamnă că forurile competente s'au convins de utilitatea acestor examene.

La întrebarea în ce anume constă această utilitate, s'ar putea răspunde că, pe de o parte, examenele de bacalaureat sunt un prilej serios de verificare nu numai a cunoștințelor elevilor, ci și a măsurii în care profesorii respectivi s'au priceput ori nu s'au priceput să-și facă datoria.

In adevăr, fără măcar umbra unui gând de jignire, parafrazând o cunoscută zicătoare franceză, se poate spune cu mult temeiu că, după cum e profesorul, este și elevul. Nu sunt la mijloc numai glasul conștiinței și sentimentul datoriei, ci mai sunt însușiri, pe care unii profesori le au într'un grad mai mare, iar alții într'un grad mai mic; însușiri ca: pasiunea pentru cariera de profesor, darul, despre care se poate spune că este înăscut, de a ști să predai și de a face elevilor simpatică și lesne de învățat și de asimilat materia ce predai.

Mai este și darul, nu mai puțin prețios, de a câștiga încrederea elevilor. Incredere că în adevăr le va folosi în viață materia predată, precum și încredere în spiritul tău de dreptate, în nepărtinirea ta absolută și în neclintita hotărîre de a respinge, fără a te lăsa câtuși de puțin influențat, orice presiuni și intervenții lăturalnice.

Trecând acum la ceeace urmează a fi examinați candidații la bacalaureat, mărturisim că nu putem face abstracție de unele constatări puțin îmbucurătoare ce au fost făcute cu privire la învățământul secundar. Ca să fim preciși, pomenim că, din cercetările unui inspector școlar, reiese că din 365 de zile, câte are un an, la liceul „Gh. Lazăr" — ceeace însemnează că a fost la fel și la celelalte licee — au fost în total 155 de zile de școală. S'a învățat, așa dar, mai puțin de o jumătate de an.

Iată o cauză serioasă de pregătire insuficientă a elevilor: prea multe zile de vacanță și prea puține de cursuri.

De faptul acesta real, a cărui vină nu o poartă în nici un caz elevii, trebuie să se țină seama, când, la examenele de bacalaureat, li se cere candidaților să cunoască toată materia ce figurează în programul analitic al liceelor. Figurează în program, dar, din lipsa de timp, n'a fost predată.

Un alt punct important. Au fost ani — și anii aceștia n'au fost puțini — când s'a dat alarma că examenele de bacalaureat se încheie cu rezultate dezastruoase. Căzuseră două treimi sau chiar peste două treimi din candidați.

A fost prilejul de a propune tot felul de reforme și îmbunătățiri în învățământul secundar. Aceste propuneri au rămas ca un deziderat al viitorului.

De altfel, judecând obiectiv, în bilanțul puțin surâzător al examenelor de bacalaureat, răspunderea trebuie împărțită, o parte incumbând d-lor profesori din comisiile de examinare, pentru chestiunile ce au pus candidaților, și modul cum au pus aceste chestiuni.

Așa, dacă au fost candidați, cari au dat răspunsuri în adevăr uluitoare — de pildă, un candidat minoritar ar fi spus despre Eminescu că ar fi fost episcop, — nu sunt mai puțin surprinzătoare, în cazul că sunt autentice, și anumite întrebări puse de unii profesori din comisiunile de examinare. Ca exemplu citâm întrebarea: „Dece lui Ștefan cel Mare nu-i plăcea mămăliga?", sau forma ori mărimea încălțămintei nu mai știm cărui Domn ori Sultan?

Intrebările puse candidaților trebuie să fie, pe de o parte, în cadrul cunoștințelor căpătate de candidat în anii de liceu, iar, pe de altă parte, puse într'o formă, care să nu semene a ghicitoare de deslegat.

FLORI — IOANA GIOSSAN

La o răspântie mondială

Telegramele de presă ne anunță din Statele-Unite că d. Cordell Hull, secretarul de stat american, a comentat favorabil articolul recent, prin care marele ziar „New York Times" susținea necesitatea ca Statele-Unite să părăsească politica lor de izolare față de Europa. In situația internațională de azi, nici o țară nu mai e destul de departe de noi. Toate problemele politice se leagă. Pacea și războiul devin indivizibile sub apăsarea realităților. De aceia, atitudinea unei Mari Puteri mondiale de importanța Statelor Unite nu ne poate lăsa nepăsători.

Dar dacă este interesant că d. Cordell Hull aprobă atitudinea lui New York Times, este cu mult mai interesant că un ziar de importanța și autoritatea lui New-York Times aprobă politica d-lui Cordell Hull. In repetate declarații răsunătoare, acesta a lăsat să se înțeleagă limpede că diplomația americană e conștientă de primejdia politicii de izolare și că guvernul federal este dispus să renunțe la metodele de neutralitate, în cazul unui conflict european provocat de politica de agresiune în Europa.

Articolul recent al marelui ziar new-yorkez ne dă și dovada unei noui îndrumări a opiniei americane față de Europa.

Până azi „omul din stradă" american, a cărui părere cântărește atât de greu, în conducerea afacerilor publice ale Statelor-Unite, era ostil sau cel puțin indiferent față de Europa. Pentru opinia publică a lumii noui, politica de neamestec în afacerile europene era o dogmă, pe care nimic nu izbutise s'o schimbe în cei douăzeci de ani după războiu. Apărată de distanță și de apa oceanelor, lumea nouă a Statelor Unite se credea în siguranță, în cadrele regimului ei democratic și ale doctrinei ei de izolare.

Intr'un articol senzațional, „New-York Times" scoate însă un adevărat strigăt de alarmă. Nici o lege a neutralității, spune în rezumat marele organ din New-York, nu poate împiedeca poporul american să fie favorabil aliaților săi naturali. Poporul american nu va rămânea neutru, când echilibrul forțelor mondiale ar fi amenințat. Statele Unite nu vor da numai sprijinul lor moral, ci și un ajutor mai substanțial democrațiilor europene. Eventualii agresori ar comite o eroare, dacă nu ar ține seama, în calculele lor, de factorul american. Cu toată groaza lor de angajamente, Statele Unite sunt gata să ia partea democrației, dacă războiul izbucnește.

Singur faptul că un ziar de autoritatea lui New York Times poate lua o asemenea atitudine, dovedește că o adâncă schimbare începe să se producă în părerile poporului american față de eventualitatea unui conflict european.

Cum se explică această nouă stare de spirit a democrației americane?

Când în 1935 a izbucnit războiul etiopian și când politica europeană a trecut din domeniul siguranței colective, pe terenul raporturilor de forță, în rezolvarea conflictelor internaționale, prima reacțiune a diplomației americane a fost de a se refugia în politica de izolare.

Prin legea de neutralitate din 31 August 1935, Senatul și Camera reprezentanților Statelor Unite, reunite în congres, au autorizat pe președintele Confederației, ca în caz de războiu, între state străine, să considere ilegal și să oprească exportul de arme, muniții sau material de războiu din orice localitate a Statelor Unite către una din țările beligerante. Sancțiuni severe pedepseau pe contravenienți. Dispozițiile legii erau puse în aplicare prin proclamațiuni ale președintelui Statelor Unite.

E ușor de înțeles care putea fi urmarea unei asemenea dispoziții. Statele Unite se închideau într'o politică de izolare nu numai față de un stat agresor, ci și față de victimele agresiunii. Dacă Marea Britanie și Franța ar fi fost angajate într'un războiu de legitimă apărare, ele n'ar fi putut cumpăra, ca în timpul războiului mondial, armele și munițiile necesare din Statele Unite.

Ce s'a întâmplat însă dela votarea legii neutralității până astăzi? Faptele îndeplinite s'au urmat unele după altele. Intervențiile în războiul civil spaniol și mai ales anexarea Austriei și criza cehoslovacă au impresionat adânc opinia americană. Conflictul din Extremul Orient, unde Statele Unite au interese esențiale i-a pus probleme noi. Războiul Japoniei în China nu i-a mai apărut ca un fapt izolat, ci ca un caz particular al unei lupte între ideologii, ca o primejdie mortală pentru toate regimurile democratice, ca o prefață a unui viitor războiu între imperialismele vechi și cele noi. Din europeană, primejdia devenia mondială.

Sensibili la faptul concret și la experiența directă, Americanii au avut în plus sentimentul amenințării la ei acasă. Exportul german în dumping în Mexic și America de Sud; descoperirea unor organizații de spionaj străine pe teritoriul federal; crearea, în fine, pe pământul Statelor Unite a unor organizații cu caracter totalitar au provocat la cetățeanul american o reacțiune pasională, de aceiași natură cu aceia, care, după scufundarea Lusitaniei, în timpul războiului mondial, a împins la intervenția americană.

Semnele acestei transformări sunt prea numeroase ca să putem închide ochii asupra ei. Desigur o ieșire din neutralitate va întâmpina încă multe rezistențe din partea izolaționiștilor. Dar conștiința primejdiei crește și neajunsurile neutralității sunt puse în lumină. Guvernul federal a luat inițiativa mișcării și opinia publică îl urmează. E un fapt hotărîtor în raporturile de forță ale Marilor Puteri. Să nădăjduim că el va folosi mai mult la menținerea păcii decât la câștigarea războiului.

Avion militar prăbușit în Belgia

Bruxelles, 17 (Rador). — Un avion militar a căzut din cauze necunoscute la Leest, în apropiere de Malines.

Pilotul și observatorul au fost omorâți.

Germania construește noui submarine

Berlin, 17 (Rador). — **Reichul va construi anul acesta trei flotile de submarine, în cadrul programului său naval,— anunță corespondentul agenției „Havas".**

Spre aplanarea conflictului dintre Peru și Ecuador

Quito, 17 (Rador). — *Printr'o declarație oficială, republicile Peru și Ecuador anunță că au căzut de acord să retragă simultan trupele trimise la frontieră în urma incidentului din 1 Iunie dela Rio Napo. In acelaș timp, se va efectua și un schimb de prizonieri.*

Cercurile autorizate ecuadoriene precizează că protestarea Ecuadorului contra violării zonei Rio Napo de către un detașament peruvian subsistă chiar și după această declarație comună.

Diplomația modernă și realitățile

Două mărturisiri

de R. SEIȘANU

Zilele trecute două mărturisiri făcute de două personalități politice din occident, merită să fie reținute.

Una, este a d-lui Harold Nicholson, membru al Camerei Comunelor din Londra și alta, este a d-lui de Monzie, fostul ministru al educației naționale din Franța și președintele comitetului de redacție al Enciclopediei franceze.

Deputatul englez, d. Harold Nicholson, cu prilejul unei călătorii de informații și studii ce a întreprins-o, de curând, în Europa centrală, a constatat alte stări de fapt și de spirit de cât cele presupuse existente. Revenit în Anglia, d-sa a făcut o expunere în fața cetățenilor din circumscripția sa electorală — așa cum obicinuesc reprezentanții națiunii britanice din Parlament — despre cele ce a văzut, observat și constatat în Europa centrală.

D. Nicholson a ținut să atragă atenția compatrioților săi asupra „tendinței nenorocite a publicului englez de a ignora realitățile în chestiunile ce interesează politica externă", ca și asupra consecințelor ce le poate avea, asupra intereselor mondiale britanice, o opinie publică neprevenită și deci nepregătită, ca să poată domina evenimentele în curs de desfășurare.

Printr'o interesantă coincidență, d. de Monzie, a făcut aceleași observații de ordin politic și psihologic cu privire la opinia publică franceză. D-sa a recunoscut, că efectele ce le-au avut „lovitura-surpriză" din Europa centrală, prin alipirea Austriei de Germania, ca și tensiunea raporturilor germano-cehoslovace, — care, fără intervenția, la momentul critic oportun, a Marei Britanii, ar fi putut provoca un conflict european — asupra opiniei franceze, au dovedit ignorarea

(Continuare in pag. 2-a)

Controlul averilor

In sfârșit, curierul judiciar ne aduce vestea că unul din cei trimiși la controlul averii a fost condamnat!

E vorba de directorul unei prefecturi din Oltenia care și-a însușit suma de 18.000 lei.

Rezultatele de până acum obținute în aplicarea legii pentru controlul averilor dau tuturor cetățenilor credința că cinstea în administrație a fost generală, de vreme ce nimeni din cei bănuiți n'au fost dovediți cu vreo vină.

Concluzia logică e că false erau toate zvonurile referitoare la pecinginea sperțurilor; neîntemeiată era suspiciunea ce înconjura pe politicianii cari au deținut vremelnic o părticică din puterea statului; calomnii erau tot ce se spunea despre venalitatea multor puternici ai zilei.

Povești sunt moșiile, palatele, milioanele, toate bogățiile răsărite fără muncă!

Această situație paradoxală a creiat o categorie privilegiată de cetățeni cari nu mai pot fi suspectați de nimeni niciodată: oameni cinstiți cu certificat.

Intr'un oraș din provincie este un biet om nefericit, care deranjându-i-se linia dreptei judecăți, a trebuit să fie internat într'un spital de boli mintale. După doi ani de tratament, medicii l-au pus în libertate, dându-i și un certificat că e sănătos. Celor cari îi amintesc de popasul în spital, omul nostru le arată certificatul, sfidându-i să dovedească și ei, cu acte, că sunt sănătoși.

Și în domeniul controlului averilor, avem oameni cari dovedesc cu sentințe judecătorești că și-au acumulat — toți! — pe căi cinstite averile și pot oricând să sfideze pe cei a căror onestitate nu e pecetluită de un certificat judecătoresc.

Această unanimitate — aproape, — cu absolvirea celor trimiși la controlul averilor, mai provoacă încă o nedumerire: cum se face că nici unul dintre denunțătorii nu a fost dat judecății pentru calomnie de cei denunțați?

Dacă s'a dovedit netemeinicia denunțului, decre nu se folosește, cel vizat, de hotărîre spre a determina sancționarea calomniatorului!

Trebue să privim lucrurile drept cinstit, bărbătește și să ne întrebăm: unde e lacuna în legiferare?

Poate spune oficialitatea de astăzi că toate acuzațiile aduse trecutului erau neîntemeiate, că nu s'a irosit banul public, că nimeni nu și-a însușit nimic din avutul colectivității, că n'au existat în trecut îmbogățiri mirifice și uluitoare?

Noi nu vizăm pe nimeni, nu citâm nici un caz și nici un nume, invocăm un principiu menit să servească de pildă tuturor, că, sunt pasibili de pedepse toți cei cari s'au îmbogățit pe căi ilicite, în dauna patrimoniului public.

Dacă este vreo lacună în lege, ea trebue împlinită fără întârziere.

VION

SCRISORI DIN PARIS

Un secol de istorie navală

de RENE SAIVE

Paris, Iunie

Chestiunile navale sunt mereu la ordinea zilei. Se știe că Franța, sub presiunea evenimentelor externe, a fost constrânsă să-și sporească flota de război în proporții considerabile. In special hotărirea luată de Italia, de a pune în lucru noui cuirasate, a contribuit mult la politica franceză de întărire navală.

In privința aceasta, nu e lipsit de interes să aruncăm o privire rapidă asupra istoriei marinei franceze de război.

Până în mijlocul secolului al 19-lea, vasul de război prin excelență, a fost „vasul de linie". Era un bastiment de lemn cu trei punți .Mergea, firește, cu pânze. Cât despre armamentul lui, era alcătuit din vre'o sută de tunuri cu tragere la mică distanță. Ultimul vas de acest gen, construit în Franța, „Valmy", a fost lansat în 1847 și se deosebea foarte puțin de primul vas lansat în 1638, la „Couronne!"

Anul 1848 marchează o dată importantă în evoluția marinei de război. In adevăr, în anul acela, un francez, Dupuy de Lome face planurile unui vas de linie de lemn, construit special ca să funcționeze cu aburi De pe urma acestor planuri a fost construit mai întâi „Napoleon", lansat în 1850 — 5047 tone, 14 noduri, 92 tunuri — apoi, cu îmbunătățiri succesive, toate seriile de vase moderne.

(Continuare in pag. 2-a)

D. dr. J. W. Beyen, (x) președintele Băncii reglementelor internaționale, a sosit Vineri în Capitală

Atentate cu bombe la Vilno

Serviciul special al „Universului"

Varșovia, 17 (Radio-Centra). — *La Vilno s'au comis azi două atentate cu bombe. Unul la redacția ziarului conservator „Slovo" și altul la locuința primului redactor al acestui ziar, dr. Mackiewicz.*

La redacția ziarului, au fost sparte numeroase geamuri și au fost răniți doi trecători, iar la locuința primului redactor, pagubele sunt neînsemnat.

Au fost arestați doi tineri.

Relațiile culturale polono-române

xx

Declarațiile d-lui Swietoslawski, ministrul polon al instrucțiunii publice, făcute ziarului nostru

Cu toate obligațiile nenumărate ce-i incumbă distinsului oaspete, excelența sa d. Swietoslawski, ministrul polon, al instrucțiunii publice, a găsit răgazul de a face, pentru cititorii „Universului" următoarea declarație asupra legăturilor culturale polono-române.

Relațiile dintre cele două națiuni, polonză și română, — ne-a spus d-sa — datează de mult, datorită vecinătății teritoriilor pe cari ele le locuiesc. Urme linguistice fac o dovadă documentară a acestui fapt; ele se exprimă într'un oarecare număr de nume topografice și în expresiunile relative la păstorit, cari ne-au fost transmise de „ciobanii valahi", în cursul îndepărtatelor lor migrațiuni.

Legăturile istorice între Polonia și ducatul Moldav atunci constituit, datează din cea de a doua jumătate a secolului al XIV-lea. Relațiile religioase, intelectuale și comerciale se strâng din ce în ce mai mult, între Polonia și Moldova. Școlile poloneze, în frunte cu universitatea din Cracovia, atrag tineretul român și contribue într'o măsură considerabilă să deștepte în acesta conștiința propriei lui limbi.

Desmembrările Poloniei întoc însă cartea istoriei. Fiindcă atunci nu mai emigrează moldovenii în Polonia, ci polonezii persecutați trec în teritoriul român, pregătind aici planul insurecției lor.

Legăturile de cordială prietenie se încheagă la Paris, între patrioții români și cei polonezi. In jurul lui Michewicz, al lui Michelet și al lui Quinet se adună un grup de partizani ai unirii și independenței provinciilor locuite de națiunea română. Intre aceștia, frații Brătianu, frații Golescu, Bălcescu, etc.

Sfârșindu-se marele război, polonezii și românii au reînnoit vechile relațiuni de vecinătate, cari din acest moment iau formele cele mai cordiale. Alianța încheiată la 3 Martie 1921 se accentuiază din ce în ce mai mult în domeniul politic, economic și intelectual.

Șefii celor două state acordă înaltul lor patronaj alianței polono-române și vizitele lor devin din ce în ce mai frecvente.

Sunt convins că convențiunea culturală, care s'a încheiat în 1937, va contribui, fără îndoială, să strângă sentimentele de prietenie reciprocă, să mărească numărul traducerilor în cele două limbi și să adâncească schimbul literar și științific.

Tineretul român și cel polonez își fac reciproc vizite, iau cunoștință de țara vecină și aliată, învață să aprecieze valoarea și să iubească străduințele culturale ale țării prietene.

Sporirea care se prevede, a numărului „burselor de schimb" pentru studenți — a încheiat d-sa — va permite adâncirea cunoașterii reciproce a țărilor noastre și realizarea dispozițiilor convenției noastre culturale, în toată plinătatea".

m.